

op de hoogte? Zeker niet alle families van de betrokkenen, maar toch wel vele, en men zou zich kunnen voorstellen dat daarop uit de wereld van de illegaliteit een impuls zou zijn voortgekomen om systematisch de namen en 'adressen' van de bedoelde gevangenen te verzamelen . . . – wellicht zou men tot het besluit gekomen zijn, een aparte organisatie voor de hulp aan gevangenen in Duitsland op te richten . . . Die aparte organisatie is evenwel niet tot stand gekomen en van de zijde van de illegaliteit is van het systematisch verzamelen van namen en 'adressen' van gevangenen in Duitsland geen sprake geweest.'

Dat heeft er allemaal toe bijgedragen dat Flugl in Genève te weinig betrouwbare gegevens bijeenkreeg – had hij die wèl gehad, dan zou, verder verondersteld dat hij voldoende administratieve hulp had gehad, ook na september '44 uit Genève en later ook uit Stockholm een stroom van pakketten naar de Nederlandse gevangenen zijn gegaan in plaats van die paar die (en ook dat slechts in sommige kampen) bij hoge uitzondering een deel van de gevangenen bereikten.

★

Van hulpverlening aan de naar Auschwitz en Sobibor gedeporteerde Joden is geen sprake geweest, maar in deel 8 wezen wij er op dat de Joodse groepen in Bergen-Belsen en Theresienstadt wèl enige hulp hebben ontvangen: uit bezet gebied namelijk, en wel van de Groep-2000, namens welke groep de organisatie van het verzenden van voedselpakketten ter hand was genomen door mevrouw G. Wijsmuller-Meyer; zij had de namen van de naar Bergen-Belsen en Theresienstadt gedeporteerde Joden verkregen van de Joodse kampadministratie in Westerbork.

Ook deze pakketzendingen kwamen door de Spoorwegstaking te vervallen. Hulp aan de Joden in de twee genoemde kampen en elders was van midden september '44 af slechts mogelijk van Zwitserland en Zweden uit.

Wat gebeurde in Zwitserland?

In juni '44 kwamen de naamlijsten van een deel van de naar Bergen-Belsen en Theresienstadt gedeporteerde Joden via de (clandestiene) Zwitserse Weg in Genève binnen bij ds. W. A. Visser 't Hooft. Deze gaf ze onmiddellijk door aan de in '43 in Zwitserland opgerichte Joodse Coördinatie-Commissie, welke bestond uit drie vluchtelingen uit bezet gebied: M. H. Gans, mr. S. Isaac en S. I. Troostwijk. Bij gebrek aan belang-